

ORIGINAL ARTICLE**Educational Sports in Schools: A Scientometric Approach****Mir Davood Hoseini¹, Fatemeh Abdavi^{2*}, Mohammad Rasoul khodadadi³, Seyed Mohamad Kashef⁴, Davoud Masoumi⁵**

1. Ph.D. Student, Department of Sports Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

2. Professor, Department of Sports Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

3. Associate Professor, Department of Sports Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

4. Professor, Department of Sports Management, University of Urmia, Urmia, Iran.

5. Associate Professor, Department of Educational Sciences, University of Gävle, Gävle, Sweden.

Correspondence:

Fatemeh Abdavi

E-mail: Fatemehabdavi@tabrizu.ac.ir

Received: 14/Jun/2024

Accepted: 13/Aug/2024

How to cite

Hoseini, M.D., Abdavi, F., Khodadadi, M.R., Kashef, S.M. & Masoumi, D. (2025). Educational Sports in Schools: A Scientometric Approach. *Applied Research of Sport Management*, 13(3). 137-160.

ABSTRACT

Given the accumulation of information, experiences, and theoretical frameworks in the field of educational sports in schools, the present study aims to conduct a scientometric analysis of the existing knowledge to discover both tangible and intangible patterns in this scientific domain. This applied scientometric research was conducted using a mixed-methods approach (quantitative-qualitative) and employed methods such as performance analysis, citation network analysis, and content analysis. For mapping the scientific landscape, software such as Publish or Perish, Excel, VOSviewer, RStudio, and MAXQDA were used. The research population comprised 1612 articles, of which 387 articles were selected as the sample following a two-stage document screening process. The findings indicate that multiple research trajectories have aimed to provide understanding and insights regarding educational sports in schools. Since 2013, there has been an exponential growth of over 200% in scientific productions in this field. Performance and citation analyses show that authors and information sources from developed countries are leading in producing, collaborating, and publishing scientific documents in this field. According to the analysis results, the top studies in this scientific field have focused on topics such as determining and evaluating strategic policies and operational programs, assessing and evaluating the models and educational content used, as well as evaluating and empowering teachers. The information and results of these studies can be instrumental for researchers and officials involved in school sports.

KEYWORDS

Educational Sports, Physical Education, Physical Activity, Sports, Schools.

ورزش تربیتی در مدارس: رویکرد علم‌سنجی

میر داود حسینی^۱، فاطمه عبدوی^{۲*}، محمدرسول خدادادی^۳، سید محمد کاشف^۴، داود معصومی^۵

چکیده

با توجه به انباشت اطلاعات، تجربیات و چارچوب‌های نظری در حوزه ورزش تربیتی مدارس؛ هدف از پژوهش حاضر مطالعه علم‌سنجی پیشینه دانشی در جهت کشف الگوهای عینی و همچنین غیرقابل مشاهده این حوزه علمی می‌باشد. این پژوهش از نوع تحقیقات کاربردی علم‌سنجی می‌باشد که به صورت آمیخته (کمی-کیفی) و با روش‌های تحلیل عملکردی، تحلیل شبکه‌های استنادی و تحلیل محتوا انجام شده است. به‌منظور ترسیم نقشه‌های علمی از نرم‌افزارهای پابلیش اور پریش، اکسل، ووس ویور، آر استودیو و مکس کیودا استفاده شده است که جامعه آماری پژوهش ۱۶۱۲ مقاله می‌باشد که با طی دو مرحله غربال‌گری اسناد ۳۸۷ مقاله به‌عنوان نمونه انتخاب گردیدند. یافته‌ها حاکی از آن است که مسیرهای پژوهشی متعددی درصدد ارائه فهم و بینش در خصوص ورزش تربیتی در مدارس بوده‌اند به صورتی که از سال ۲۰۱۳ به بعد شاهد رشد نمایی بالای ۲۰۰ درصدی، روند تولیدات علمی در این حوزه می‌باشیم. تحلیل‌های عملکردی و استنادی نشانگر پیشرو بودن نویسندگان و منابع اطلاعاتی کشورهای توسعه‌یافته در تولید، همکاری و نشر اسناد علمی این حوزه می‌باشند. مطابق با نتایج تحلیل‌ها در مطالعات برتر این حوزه علمی موضوعاتی در زمینه: تعیین و ارزیابی سیاست‌های راهبردی و برنامه‌های عملیاتی، بررسی و ارزشیابی مدل‌ها و محتوای آموزشی به کار گرفته شده و همچنین ارزیابی و توانمندسازی معلمان از جمله مسائل مورد توجه محققان بوده‌اند که اطلاعات و نتایج این تحقیقات می‌تواند نقشی کمک‌ساز برای محققان و مسئولان امر ورزش مدارس داشته باشد.

واژه‌های کلیدی

ورزش تربیتی، تربیت‌بدنی، فعالیت بدنی، ورزش، مدارس.

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.
۲. استاد، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.
۳. دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.
۴. استاد، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه اورمیه، اورمیه، ایران.
۵. دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه گوله، گوله، سوئد.

نویسنده مسئول: فاطمه عبدوی
رایانامه:

Fatemehabdavi@tabrizu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۲۳

استناد به این مقاله:

حسینی، میر داود؛ عبدوی، فاطمه؛
خدادادی، محمدرسول؛ کاشف، سید
محمد و معصومی، داود (۱۴۰۳). ورزش
تربیتی در مدارس: رویکرد علم‌سنجی.
فصلنامه علمی پژوهش‌های کاربردی در
مدیریت ورزشی، ۱۳(۳)، ۱۶۰-۱۳۷.

حق انتشار این مستند، متعلق به نویسندگان آن است. © ۱۴۰۳. ناشر این مقاله، دانشگاه پیام نور است.

این مقاله تحت گواهی زیر منتشر شده و هر نوع استفاده غیرتجاری از آن مشروط بر استناد صحیح به مقاله و با رعایت شرایط مندرج در آدرس زیر مجاز است.

Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)<https://arsmb.journals.pnu.ac.ir>

مقدمه

در جوامع امروزی، حضور در برنامه‌های فعالیت بدنی و انجام مستمر ورزش یکی از راهکارهای مقرون‌به‌صرفه در جهت بهبود سطح آمادگی جسمانی، کاهش خطر بیماری‌های جسمی و در امتداد آن ارتقای سلامت روانی و سطح کیفیت زندگی هستند (سازمان بهداشت جهانی^۱، ۲۰۱۸؛ جونز و فیلیپس^۲، ۲۰۰۹؛ بلایر و موریس^۳، ۲۰۰۹). مشارکت در فعالیت‌های بدنی (PA) مزایای سلامتی متعددی به همراه دارد که به‌وضوح به اثبات رسیده است؛ به همین منظور می‌توان بیان کرد که فعالیت‌های بدنی ارتباط مثبتی با بهبود فاکتورهای آمادگی جسمانی داشته و در پی آن می‌تواند سبب کاهش مشکلات روانی مانند اضطراب و افسردگی شده و همچنین از ابتلا به بیماری‌های غیرواگیر متعددی جلوگیری کند و همچنین مشارکت در برنامه‌های فعالیت بدنی می‌تواند مزایای اجتماعی مانند مشارکت و تعامل اجتماعی را نیز به همراه داشته باشد (سازمان سلامت مدارس آمریکا^۴، ۲۰۲۲؛ سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۱۸؛ گروفيک^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). از طرفی ترویج انجام فعالیت بدنی و شناخت افراد با آن در دوره‌های ابتدایی زندگی اهمیت ویژه‌ای در رشد سالم کودکان و جوانان دارا می‌باشد و دانش‌آموزانی که از نظر فعالیت بدنی فعال‌تر هستند، شناخت بیشتری از خود داشته و پیشرفت تحصیلی بهتری را از خود نشان داده‌اند (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۱۸؛ لاندو^۶ و همکاران، ۲۰۰۶). همچنین مشارکت مستمر و منظم در برنامه‌های فعالیت بدنی (PA) برای بهبود سلامت جسمی و سلامت روانی نوجوانان کارساز بوده و موجب بهزیستی در دوره نوجوانی می‌شود و به‌عنوان یک عامل پیشگیرانه از خطرات مرتبط با سلامتی ضروری می‌باشد (سازمان سلامت مدارس آمریکا، ۲۰۲۲). بنابراین مشارکت منظم نوجوانان در برنامه‌های فعالیت بدنی و تربیت‌بدنی پیامدهایی مانند عملکرد تحصیلی بهتر (اوون^۷ و همکاران، ۲۰۱۸؛ مایکل^۸ و همکاران، ۲۰۱۵)، ارتباطات بهتر

با دوستان (ریچل^۹ و همکاران، ۲۰۱۴)، داشتن وزن متناسب و بدن سالم (الیندر^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۱) و افزایش شناخت از خود (ستین^{۱۱} و همکاران، ۲۰۰۷) را به دنبال خواهد داشت. در همین راستا پژوهش دانلی^{۱۲} و همکاران (۲۰۱۶) نشان می‌دهد که دانش‌آموزان با فعالیت بدنی بیشتر در مقایسه با دانش‌آموزان با فعالیت بدنی کمتر، عملکرد تحصیلی بهتری دارند و این به این دلیل است که دانش‌آموزان از طریق تربیت‌بدنی و انجام فعالیت بدنی آموزش‌ها و تجربیاتی به دست می‌آورند که در تمامی مراحل زندگی سبب رشد و توسعه فرد می‌شود. فعالیت بدنی علاوه‌بر اینکه آمادگی جسمانی و تناسب‌اندام دانش‌آموزان را توسعه می‌دهد، بلکه می‌تواند از طریق فعالیت‌های متنوع بدنی و ورزشی بستر یادگیری و آموزش ترکیبی را برای به فعلیت رساندن مفاهیم "STEM" (علم، فناوری، مهندسی و ریاضیات) فراهم کند به شکلی که دانش‌آموزان تشویق می‌شوند تا کنجکاو خود را در آموزش، خلاقیت و نوآوری پرورش دهند و مهارت‌هایی از قبیل تفکر منتقدانه، کار تیمی و حل مسئله را که جز مهارت‌های اصلی و کیفیت‌های ضروری موردنیاز در قرن بیست و یکم هستند را توسعه دهند (فوسینگون و سینگچاینارا^{۱۳}، ۲۰۲۲).

بیشتر تحقیقاتی که رفتار در حین تحصیل دانش‌آموزان را در مدرسه‌های ابتدایی بررسی کرده‌اند، تأثیر مثبت PA را بر رفتار هنگام تحصیل را نشان داده‌اند (واتسون^{۱۴} و همکاران، ۲۰۱۷؛ دگریف^{۱۵} و همکاران، ۲۰۱۶). علاوه‌بر این، مشارکت مستمر در برنامه‌های PA مدارس در سطح متوسط تا شدید می‌تواند سبب احساس خستگی هرچه کمتر دانش‌آموزان در زمان درس‌های مدرسه شود (همسکرک^{۱۶} و همکاران، ۲۰۲۳). همچنین تحقیقات فردریکس و همکاران (۲۰۰۴) و روردا و همکاران (۲۰۱۱) نشان داده‌اند که تجارب مثبت حاصل از یادگیری دانش‌آموزان و رفتار حین تحصیل در مدرسه با موفقیت تحصیلی در مقاطع بالاتر و

9. Rachele

10. Elinder

11. Stein

12. Dannelly

13. Phuseengoen & Singhchainara

14. Watson

15. de Greeff

16. Heemskerker

1. World Health Organization

2. Jonas & Phillips

3. Blair & Morris

4. Healthy Schools | CDC

5. Groffik

6. Lando

7. Owen

8. Michael

همچنین زیمرمن (۱۹۵۴) نیز تجربه فعالیت بدنی و علایق دختران دبیرستانی را در ارتباط با مشارکت در انواع رشته‌های ورزشی مورد مطالعه قرار داده است.

روند تحقیقی حوزه ورزش مدارس در دهه اخیر به شکل چشمگیری صعودی بوده و در دو دهه اخیر شاهد انباشت علمی بسیاری در این زمینه بوده‌ایم. در همین راستا پژوهش‌های مروری متعددی در این حیطه انجام شده که اکثراً بر پایه رویکرد سیستماتیک مروری و فراتحلیل بوده‌اند. با وجود این تا به اکنون یک مرور علم‌سنجی که اطلاعات جامع در ارتباط با تحقیقات گذشته این حوزه ارائه دهد صورت نگرفته است به غیر از یک مطالعه که توسط لیو و وانگ (۲۰۱۸) که در آن به بررسی توزیع مکانی-زمانی، روند تمرکز و توسعه تحقیقات آموزش فرهنگ ورزشی در چین پرداخته است و منحصراً تحقیقاتی را مورد بررسی قرار داده است که بر روی جامعه چین انجام شده‌اند و تحقیقات کشورهای دیگر در این مطالعه علم‌سنجی مورد توجه نگرفته است. همچنین تحقیق دیگری با رویکرد علم‌سنجی در زمینه فعالیت بدنی توسط ژانگ و همکاران (۲۰۲۲) صورت گرفته است که مطالعات مربوط به ارتباط همه‌گیری کرونا و فعالیت بدنی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است که مختص به مطالعات دوره شیوع بیماری کرونا بوده و تمامی رده‌های سنی مورد توجه بوده است. از طرفی مطابق با نمودار ۱ در طی دو دهه اخیر انتشار مقالات پیرامون این حوزه به شکل چشمگیری در حال افزایش می‌باشد و همچنین با توجه به نمودار ۲ تنوع و گستردگی حوزه‌های مطالعاتی در این زمینه (ورزش آموزشی و فعالیت بدنی در مدارس) را شاهد هستیم که این امر می‌تواند نشانگر اهمیت و ضرورت انجام یک پژوهش علم‌سنجی برای شناخت دانش در حوزه‌های موردنظر و کشف شکاف‌های موجود در این حوزه به‌منظور تعریف پژوهش‌های متفاوت باشد.

همچنین شایان ذکر است که مطالعات علم‌سنجی یکی از بهترین و کاربردی‌ترین روش‌ها برای شناخت و ارزیابی تولیدات علمی کشورها، افراد و سازمان‌هاست (خاصه و همکاران، ۱۳۹۹). یافته‌های حاصل از مطالعات علم‌سنجی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست‌گذاری برای توسعه علم، فناوری و نوآوری در کشورهای مختلف جهان است (جنوی و عبدی، ۱۴۰۰). همچنین تجزیه و تحلیل علم‌سنجی یک روش

نتایج مثبت در دوره‌های بعدی زندگی ارتباط دارد. از طرفی برنامه‌های تربیت‌بدنی در مدارس یکی از بخش‌های مهم در توسعه سبک زندگی فعال بدنی می‌باشد (مون^۱، ۲۰۲۲؛ درو^۲، ۲۰۰۰؛ کاسیدی^۳ و همکاران، ۲۰۲۳). بنابراین حضور منظم نوجوانان و جوانان در ورزش‌های ساختارمند می‌تواند حرکت به سوی یک سبک زندگی سلامت محور و فعال را در طول عمر پیش‌بینی کند (یانگ^۴ و همکاران، ۲۰۲۲). در همین راستا سازمان بهداشت جهانی (۲۰۲۰) به مدارس توصیه می‌کند که از طریق اتخاذ برخی رویکردهای آموزشی ترویج هر چه بیشتر فعالیت‌های بدنی را در اولویت‌های اولیه خود قرار دهند.

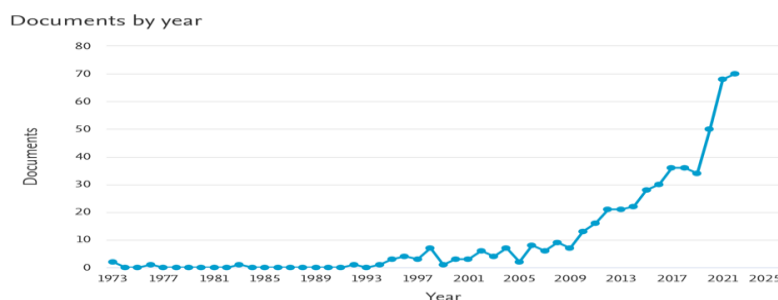
با وجود این، طبق شیوه‌های توصیه شده شواهد نشان می‌دهند که همچنان تعداد مدارس کمتری وجود دارند که در زمینه اجرای برنامه‌های فعالیت بدنی و تربیت‌بدنی فعال بوده و یا درصد ترویج آن باشند. چنانچه آیشا ایمتیاز و همکاران (۲۰۲۰) نیز در تحقیق خود بیان می‌کنند که میزان PA در میان نوجوانان در پاکستان کم است و برنامه‌های اساسی به شکل رسمی در جهت توسعه سطح PA در میان نوجوانان برای ارتقای سلامت آن‌ها و برای کاهش خطرات بیماری‌های غیرواگیر در آینده مورد نیاز است. همچنین مون (۲۰۲۲) بیان می‌کنند که نیاز به توسعه هرچه بیشتر در سبک‌های آموزشی جهت شناخت و یادگیری دانش‌آموزان در رابطه با مزایای سلامتی حاصل از سبک زندگی فعال و مشارکت در برنامه‌های فعالیت بدنی احساس می‌شود. بنابراین با وجود انباشت علمی در رابطه با فعالیت بدنی (PA) و مزایای آن برای سلامتی، همچنان میزان قابل‌توجهی از سبک زندگی غیرفعال و بی‌حرکت در تمامی جوامع بشری قابل مشاهده است (کناث^۵ و هالال، ۲۰۰۹).

نگرانی در مورد کم‌حرکی و اهمیت توجه به ارتقای فعالیت‌های بدنی در بین کودکان و دانش‌آموزان در پژوهش‌های پیشین نیز مورد تأکید قرار گرفته است به‌طور مثال اندرسون (۱۹۳۴) در تحقیقی نگرش دختران دبیرستانی نسبت به فعالیت بدنی را مورد بررسی قرار داده است.

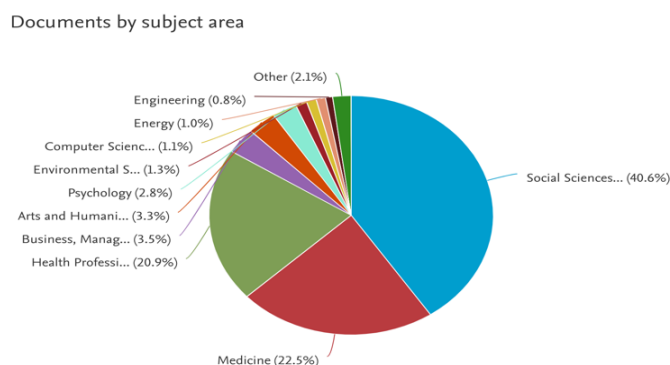
1. Moon
2. Drewe
3. Cassidy
4. Yang
5. Knuth

یکدیگر و همچنین آگاهی از چگونگی رشد و توسعه می‌شود (صیامی و همکاران، ۱۴۰۱). بنابراین در این پژوهش برآنیم تا با انجام یک مرور علم‌سنجی بر روی مفهوم ورزش آموزشی و فعالیت بدنی در مدارس اطلاعات جامعی در ارتباط با تحقیقات گذشته در این حوزه به دست آورده و خلأهای احتمالی پژوهشی در حوزه مورد مطالعه را مشخص و در جهت رفع آن گام برداشت.

تحقیقی است که می‌توان با استفاده از آن پیشینه دانشی در هر موضوع تحقیقی را در جهت کشف الگوهای عینی و همچنین غیرقابل مشاهده انجام داد (خو و همکاران، ۲۰۲۱؛ پاول و بنیتو، ۲۰۱۸؛ پاتانیک و همکاران، ۲۰۲۰؛ لی و همکاران، ۲۰۱۷؛ هائو و همکاران، ۲۰۱۹). در واقع ترسیم و تولید نقشه‌های علمی با استفاده از علم‌سنجی منجر به شناسایی الگوها و گرایش‌ها، ارائه تصویری کلان از وضعیت پژوهش‌های صورت گرفته و چگونگی ارتباط حوزه‌ها با

نمودار ۱. رشد پژوهش‌های منتشر شده براساس سال انتشار

نمودار ۲. رشته‌های دارای حوزه موردنظر

نظریه قیاسی یک رویکرد کمی؛ محقق نیازمند تدوین طرح یا استراتژی یک پژوهش علم‌سنجی می‌باشد (جانسون و همکاران، ۲۰۱۵). این طرح یا استراتژی پژوهشی در علم‌سنجی مشخص می‌کند که محقق در برابر حجم عظیمی از داده‌های استنادی پایگاه‌ها باید از چه تاکتیک و رویه‌هایی برای رسیدن به اهداف پژوهشی بهره‌گیری کند (والش و رناد، ۲۰۱۷). در همین راستا در پژوهش حاضر در جهت دستیابی به پراستادترین و معتبرترین پژوهش‌های منتشر شده در این حوزه، یک استراتژی پژوهشی پنج مرحله‌ای طراحی گردید که در ادامه هر مرحله به ترتیب توضیح داده می‌شود.

مرحله اول (انتخاب مسئله و حوزه مورد مطالعه): در این مرحله محققان از برترین مستندات علمی که از طریق

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی و با استفاده از تجزیه و تحلیل علم‌سنجی انجام شده است؛ چراکه تحقیقات علم‌سنجی با توانایی ارزیابی پژوهش‌های علمی و با بهره‌گیری از شاخص‌های چندگانه در تبیین ظرفیت‌ها، عملکرد علمی و فناوری در ابعاد مختلف، بر جذابیت آن در میان پژوهشگران افزوده است (موسوی چلک و همکاران، ۱۳۹۷). گردآوری داده‌ها از طریق مراجعه به پایگاه علمی اسکاپوس که یکی از معتبرترین پایگاه‌های بین‌المللی تولیدات علمی می‌باشد، صورت پذیرفته است. از طرفی در انجام یک مطالعه علم‌سنجی با توجه به اجزای

سال‌های اخیر و به تبع آن رشد تعداد مقالات علمی منتشر شده که هر ۹ تا ۱۵ سال دو برابر می‌شود؛ محقق را نیازمند یک راهبرد جستجو در حجم عظیمی از اطلاعات استنادی می‌کند که در پژوهش حاضر مطابق با مطالعه مرادی و میرالماسی (۲۰۲۱) اجزای استراتژی جستجو شامل "هدف جستجو"، "منابع جستجو"، "ابزارهای جستجو" و "رویه‌های جستجو" می‌باشند.

هدف از جستجو در این پژوهش یافتن داده‌های استنادی معتبر پیرامون مسئله پژوهش از پایگاه‌های استنادی برتر و یا موتورهای جستجو است. محقق منابع و مأخذ استنادی خود را با توجه به دقت و پوشش اطلاعات در حوزه موردنظر، پایگاه استنادی اسکوپوس را برگزیده است. همچنین محقق از ابزارهای سازمان‌دهی و مدیریت منابع استنادی مانند زوترو و افزونه‌های آن در جهت جمع‌آوری اطلاعات بهره گرفته است و در ادامه در بخش رویه‌های یک جستجوی علمی؛ محقق براساس مطالعه ادبیات این حوزه به پنج کلیدواژه اصلی که در جدول ۱ بیان شده‌اند، دست یافت و در نهایت محقق فیلترهای لازم برای باز تعریف جستجو را در اسکوپوس اعمال و نتیجه جستجو و معیارهای آن در جدول ۱ مشخص است.

نرم‌افزار publish or Perish به دست آمده، چارچوب نظری حوزه خود را مشخص نموده‌اند که با توجه به رشد مقالات در این حوزه و نیاز به یک جمع‌بندی بر روی خروجی‌های این پژوهش‌ها محقق را به سمت بررسی ورزش تربیتی در مدارس سوق داد.

مرحله دوم (تعیین اهداف): محقق اهداف پژوهش حاضر را در دو بخش اهداف عملکردی و ترسیم نقشه‌های علمی در نظر گرفته است از طرفی با توجه به نقدهای بسیاری که به علم‌سنجی و روش‌های صرفاً کمی آن وارد شده است، در دسته سوم اهداف تحلیل کلیدواژگان کلیدی اطلاعات استنادی برای غنای بیشتر نتایج و بالا بردن کیفیت آن به مجموعه اهداف اضافه گردید.

اهداف عملکردی یا توصیفی: شناسایی تأثیرگذارترین مؤلف، مقاله، نشریه، مؤسسه یا دانشگاه و کشور در حوزه موردنظر.

اهداف تحلیل شبکه استنادی: شناسایی مؤثرترین الگوهای هم‌نویسندگی و همکاری کشورها و هم‌واژگانی.

اهداف تحلیل محتوا: شناسایی واژگان کلیدی (شکاف) براساس تحلیل محتوا.

مرحله سوم (مشخص کردن اجزای استراتژی جستجو): با توجه به نظر وانگ و همکاران (۲۰۲۰) رشد پایگاه استنادی در

جدول ۱. رویه‌ها و معیارهای سرچ منابع استنادی

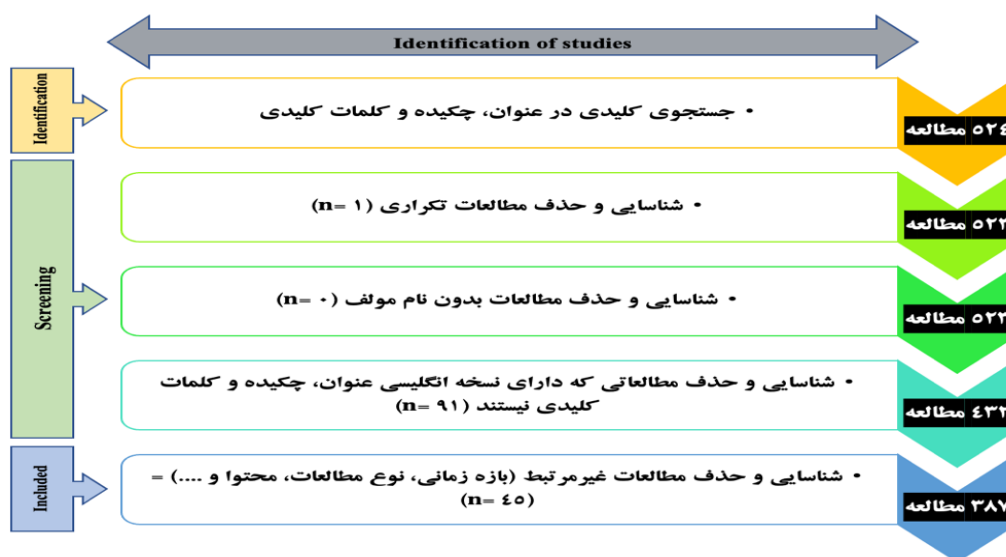
آیتم‌ها	توصیف
پایگاه استنادی	پایگاه استنادی اسکوپوس ^۱
کلیدواژه‌ها ^۲	"physical activity in school" OR "sport in school" OR "exercise in school" OR "educational sport" OR "sport education" OR "instructional sport"
حوزه جستجو ^۳ در کتابخانه	Title, abstract, keywords
فرآیند جستجو (معیارهای ورودی مقالات)	TITLE-ABS-KEY ("physical activity in school" OR "sport in school" OR "exercise in school" OR "educational sport" OR "sport education" OR "instructional sport") AND (LIMIT-TO (DOCTYPE , "ar") OR LIMIT-TO (DOCTYPE , "re")) AND (LIMIT-TO (SUBJAREA , "SOC") OR LIMIT-TO (SUBJAREA , "ARTS") OR LIMIT-TO (SUBJAREA , "BUSI")) AND (LIMIT-TO (LANGUAGE , "English")) AND (LIMIT-TO (SRCTYPE , "j"))
نوع اسناد ^۴	مقالات ژورنالی و مروری
بازه زمانی جستجو ^۵	تا سال ۲۰۲۳
زبان	انگلیسی

1. The scopus database
2. Search words
3. Search feilds
4. Type of publication
5. Timespan

پایگاه استنادی اسکوپوس نموده و در تاریخ ۱۶ می سال ۲۰۲۳ تعداد ۱۶۱۲ سند براساس کلیدواژه‌های موردنظر و استفاده از عملگرها به دست آمده است. در پژوهش حاضر دو مرحله غربال و پاک‌سازی اطلاعات وجود دارد. بخش اول در پایگاه اطلاعاتی صورت می‌گیرد که محقق با فیلترگذاری بر روی بازه زمانی، نوع سند، زبان و بخشی از مطالعات ناخواسته از سید تحلیل حذف می‌نماید، در نهایت با اعمال فیلترها محقق به ۵۲۴ مطالعه در این پایگاه دست یافت. در بخش دوم باید از یک پروتکل استاندارد برای غربال‌گری مطالعات استفاده نماییم، پژوهشگران در مطالعه حاضر از پروتکل پریزما که در سال ۲۰۲۱ آپدیت شده است، استفاده کرده است که مراحل اجرای آن در شکل ۱ نمایش داده شده است.

مرحله چهارم (نرم‌افزارهای موردنیاز برای تجزیه و تحلیل علم‌سنجی): محقق در این پروژه از نرم‌افزار پابلیش اور پریش در یافتن حوزه پژوهش، نویسندگان برتر آن حوزه و به‌طور کلی ادبیات نظری برای نگارش پژوهش استفاده کرده است (هارزینگ، ۲۰۲۱). نرم‌افزار زوترو نیز برای مدیریت و سازمان‌دهی منابع پژوهش و از نرم‌افزار اکسل برای رعایت معیارهای پروتکل پریزما استفاده شده است. همچنین از نرم‌افزار آر جهت دستیابی به اطلاعات عملکردی، از نرم‌افزار ووس ویوور به‌منظور تحلیل شبکه و خوشه‌بندی‌های آن و از نرم‌افزار مکس کیودا برای تحلیل کلیدواژگان ۲۰ مطالعه برتر این حوزه استفاده شده است.

مرحله پنجم (جمع‌آوری اطلاعات، غربال و استخراج داده‌ها): براساس اطلاعات جدول ۱ اقدام به جستجو در

شکل ۱. فرایند انتخاب مطالعات براساس پروتکل توسعه‌یافته PRISMA (پیچ و همکاران، ۲۰۲۱)

نموده و رشد سالانه تولید علمی در این حوزه ۱۸.۹۴ درصد است. متوسط استناداتی که مطالعات دریافت کرده‌اند ۱۶.۲۴ در حوزه موردنظر می‌باشد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که مقالات کمی با استنادات بسیار وجود دارد، در حالی که مقالات متعددی با استنادات کم وجود دارد. یک نمای کلی دیگر از مجموعه داده‌ها نشان می‌دهد که نویسندگان ۱۰۹۲ کلمه کلیدی مختلف را برای دسته‌بندی مطالعات خود به کار برده‌اند. علاوه بر این، مجموعه داده‌های نویسندگان شامل ۶۰ مطالعه تک

یافته‌های پژوهش

در جهت دستیابی به نتایج پژوهش اقدام به بررسی نتایج عملکردی (توصیفی)، تحلیل شبکه، تحلیل تم و کلیدواژگان می‌شود. پیش از بررسی هریک از بخش‌های بیان شده ابتدا یک تحلیل کلی در اسناد باقی‌مانده در سید تحلیل را ارزیابی می‌کنیم.

جدول ۲ نشان می‌دهد که در بازه ۱۹۹۹ تا ۲۰۲۳ تعداد ۳۸۷ سند در سید تحلیل پیرامون حوزه موردنظر قرار گرفته است که البته ۱۳۳ نشریه این ۳۸۷ مطالعه را منتشر

نویسنده در مورد «آموزش ورزش در مدارس» بود، در حالی که ۳۲۷ مطالعه باقی‌مانده با نرخ همکاری ۲۸۴ نفر نگارش شده‌اند و همکاری‌های بین‌المللی هم نرخ ۲۲۴۸ را نشان می‌دهد که تنها حدود ۱۵.۵ درصد مقالات تک نویسنده هستند و بیش از ۸۴ درصد از طریق همکاری نگارش شده‌اند.

جدول ۲. نمای کلی اطلاعات اصلی علم‌سنجی

Description	Results
Main Information About Data	
Timespan	۱۹۹۹/۲۰۲۳
Sources (Journals, Books, etc)	۱۳۳
Documents	۳۸۷
Annual Growth Rate%	۱۸/۹۴
Document Average Age	۶/۱
Average citations per doc	۱۶/۲۴
References	۱۴۷۹۹
Document Contents	
Keywords Plus (ID)	۴۱۵
Author's Keywords (DE)	۱۰۹۲
AUTHORS	
Authors	۸۲۸
Authors of single-authored docs	۵۷
Authors Collaboration	
Single-authored docs	۶۰
Co-Authors per Doc	۲/۸۴
International co-authorships %	۲۲/۴۸
Document Types	
review	۱۶
article	۳۷۱

تربیت‌بدنی مدارس، اتخاذ یک رویکرد جامع در تمامی سطوح سازمانی ضروری می‌باشد و اتخاذ این خط‌مشی‌ها و شیوه‌ها و در امتداد آن توسعه کارکنان در سطوح ایالتی و ناحیه‌ای می‌تواند مدارس قادر سازد تا فرصت‌های متعددی را برای دانش‌آموزان فراهم کند تا در آینده از نظر فعالیت بدنی بزرگسالی فعالی داشته باشند. از طرفی در مطالعه دوم محقق به کاربست رویکرد مبتنی بر مدل در آموزش تربیت‌بدنی در جهت رفع محدودیت‌های آموزش سنتی تربیت‌بدنی پرداخته‌اند و همچنین مشکلاتی را نیز برای رویکردهای مبتنی بر مدل مطرح کرده و با بررسی ۲ نمونه از مدل‌های ثبت شده، رویکرد مبتنی بر مدل همراه با مفهوم بازسازی شده از ارزش آموزشی را برای مربیان تربیت‌بدنی توصیه می‌کنند (کیرک^۱، ۲۰۱۳). مطالعه سوم

تحلیل عملکردی اسناد و نویسندگان: یکی از مهم‌ترین بخش‌های هر پژوهش علم‌سنجی دستیابی به اسناد و همچنین نویسندگانی است که بیشترین اثرگذاری را در یک حوزه علمی داشته‌اند و یک چشم‌انداز فکری کلی پیرامون حوزه مورد بحث و آنچه مطالعات و نویسندگان برجسته در آن حوزه را بیان می‌دارند، ارائه نماید (هان و همکاران، ۲۰۲۰).

پیرامون اسناد مشاهده شده در جدول ۳ که نمایی از ۱۰ مطالعه با بیشترین تعداد استناد را نشان می‌دهد مطالعه تربیت‌بدنی و فعالیت بدنی: نتایج برگرفته شده از سیاست‌ها و برنامه‌های بهداشتی مدارس از نظر تعداد استنادات در صدر قرار گرفته است. در این پژوهش لی و همکارانش (۲۰۰۷) سیاست‌ها و برنامه‌های تربیت‌بدنی و فعالیت بدنی مدارس را در سطوح ایالتی، ناحیه‌ای، مدرسه و کلاس درس بررسی کرده‌اند و بیان می‌کنند برای تقویت و توسعه

سوم به بررسی انواع مدل‌های آموزش تربیت‌بدنی در جهت توسعه و توانمندسازی معلمان و دانش‌آموزان پرداخته‌اند. همچنین مقاله اول احتمالاً به این دلیل که دید وسیعی در قلمرو تحقیق داشته و سطوح مختلف مدیریتی را در آموزش تربیت‌بدنی مدارس در نظر داشته و برای هر کدام سیاست‌ها و خط‌مشی‌هایی توصیه کرده مورد توجه محققان بسیاری بوده و در این حوزه تحقیق بیشترین استاندارد را دارا می‌باشد.

نیز به نحوی با شباهت به مطالعه دوم به مدل‌های آموزش ورزشی اشاره داشته و به دنبال «تعیین میزان استفاده معلمان تربیت‌بدنی تازه‌کار از مدل ورزشی (SE)» بوده و همچنین به کشف عوامل و راهکارهایی که بتوان استفاده از این مدل آموزشی را برای معلمان تسهیل کرد پرداخته شده است (اسمیت و همکاران، ۲۰۰۸). در هفت مقاله دیگر ۱۰ مقاله برتر این حوزه تحقیق به غیر از یک مقاله که یک پژوهش مروری می‌باشد مابقی همانند مقاله دوم و

جدول ۳. ۱۰ مطالعه برتر در حوزه ورزش آموزشی در مدارس در حوزه‌های مورد بررسی

Paper	DOI	Citations	TC per Year	Normalized TC
LEE SM, 2007, J Sch Health	10.1111/j.1746-1561.2007.00229.x	۳۲۸	۱۹/۲۹	۳/۷۱
KIRK D, 2013, Educphilos Theor	10.1080/00131857.2013.785352	۲۱۸	۱۹/۸۲	۷/۱۶
Curtner-Smith Md, 2008, Sport Educ Soc	10.1080/13573320701780779	۲۰۵	۱۲/۸۱	۲/۷۳
hastie PA, 2011,	10.1080/17408989.2010.535202	۱۹۰	۱۴/۶۲	۷/۷۶
WallheAD TL, 2004, J Teach Phys Educ	10.1123/jtpe.23.1.4	۱۵۸	۷/۹۰	۱/۷۷
HASTIE PA, 2014, J Teach Phys Educ	10.1123/jtpe.2013-0141	۱۵۸	۱۵/۸۰	۴/۴۲
CASEY A, 2014, Phys Educ Sport Pedagogy	10.1080/17408989.2012.726977	۱۳۱	۱۳/۱۰	۳/۶۶
Sinelnikov OA, 2009, Eur Phys Educ Rev	10.1177/1356336X09105213	۹۲	۶/۱۳	۱/۶۴
MESQUITA I, 2012, Eur Phys Educ Rev	10.1177/1356336X12440027	۹۱	۷/۵۸	۴/۶۲
CASEY A, 2018, Phys Educ Sport Pedagogy	10.1080/17408989.2018.1429588	۸۸	۱۴/۶۷	۴/۸۹

۲۰۰۴ تا ۲۰۲۳ یعنی حدود ۱۸ سال این ۲۶ مطالعه را چاپ کرده است و ۲ مطالعه این محقق در بین ۱۰ مطالعه برتر از نظر تعداد استنادات می‌باشد. همچنین به غیر از Hastie PA، ۴ نویسنده فعال در این زمینه نیز از مطالعه‌شان در بین ۱۰ مقاله برتر این حوزه قرار دارند. بنابراین در پژوهش حاضر مشاهده می‌شود که نیمی از نویسندگانی که تولیدات علمی بیشتر و نیز تعداد استنادات بیشتری دارند در دسته تولیدکنندگان اسناد برتر نیز قرار گرفته‌اند که نشان از کیفیت خوب علمی نویسندگان فعال‌تر در این حوزه را دارد.

در بررسی و ارزیابی عملکرد پژوهشی پژوهشگران از شاخص‌های مختلف علم‌سنجی استفاده می‌شود که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به شاخص تعداد مقاله، تعداد استناد دریافتی و شاخص اچ اشاره کرد (برنگی و خاصه، ۱۳۹۶).

همان‌طوری که در جدول ۴ مشاهده می‌شود Hastie PA با تعداد کل ۲۶ مطالعه، Macphail a با تعداد کل ۱۶ مطالعه، Hastie P با ۱۴ مطالعه و Mesquita I با ۱۱ مطالعه بیشترین تعداد مطالعه در حوزه مورد تحقیق را دارند و مابقی نویسندگان تعداد مطالعاتشان زیر ۱۰ مطالعه است. برترین نویسنده از نظر تعداد استناد از سال

جدول ۴. نمای ۱۰ نویسنده با بیشترین تعداد تولیدات علمی ورزش آموزشی در مدارس در حوزه‌های مورد بررسی

Element	h_index	g_index	m_index	TC	NP	PY_Start
Hastie PA	۱۶	۲۶	۰/۸	۱۱۱۳	۲۶	۲۰۰۴
Macphail A	۱۰	۱۶	۰/۵	۳۴۹	۱۶	۲۰۰۴
Hastie P	۹	۱۴	۰/۵۶۳	۳۵۶	۱۴	۲۰۰۸
Mesquita I	۸	۱۱	۰/۶۶۷	۲۶۹	۱۱	۲۰۱۲
Curtner-smith MD	۷	۹	۰/۴۳۸	۳۳۶	۹	۲۰۰۸
Sinelnikov OA	۷	۹	۰/۳۸۹	۲۸۳	۹	۲۰۰۶
Curtner-smith M	۶	۸	۰/۳	۱۷۹	۸	۲۰۰۴
Perlman D	۶	۶	۰/۴۲۹	۲۳۵	۶	۲۰۱۰
Casey A	۵	۵	۰/۳۸۵	۳۹۹	۵	۲۰۱۱
Farias C	5	7	0.417	185	7	2012

Education and Sport Pedagogy که در رتبه سوم با ۴۰ تولید علمی قرار دارد نیز جز زیرمجموعه‌های انتشارات Taylor & Francis می‌باشد. ژورنال Journal of Teaching in Physical Education نیز با انتشار ۲۵ مقاله در رتبه چهارم قرار دارد که زیرمجموعه انتشارات humankinetics می‌باشد که مطالعات مربوط به حوزه‌های مختلف فعالیت بدنی و ورزش را تحت پوشش قرار می‌دهد. با توجه به اینکه انتشارات SAGE و Taylor & Francis بیشتر حوزه‌های علوم انسانی و علوم اجتماعی را تحت پوشش قرار می‌دهند گواه بر این است که توجه به خصوصی را نسبت به تربیت بدنی مدارس در انتشارات معتبر علوم انسانی و علوم اجتماعی شاهد هستیم در حالی که در انتشارات تخصصی علوم ورزشی این موضوع کمتر در کانون توجه قرار داشته است.

تحلیل عملکردی نشریات، سازمان‌ها: همان‌طور که بیان شد ۱۳۳ نشریه این ۳۸۷ مطالعه را منتشر نموده‌اند که در این بین ۱۰ نشریه‌ای که بیشترین تأثیر را از نظر تولید علمی در این حوزه پراهمیت را بر عهده داشته‌اند در جدول ۵ مشخص شده‌اند.

نشریه European Physical Education Review در صدر این لیست با چاپ ۵۰ مطالعه یک نشریه علمی پژوهشی معتبر از زیرمجموعه‌های SAGE است و تربیت بدنی، ورزش و موارد مربوط به اوقات فراغت را پوشش می‌دهد. در رتبه دوم این لیست ژورنال معتبر Sport, Education and Society قرار دارد که در جدیدترین آمار منتشر شده دارای ضریب تأثیر بالای ۴ می‌باشد. این ژورنال با ۴۶ تولید علمی در این حوزه زیرمجموعه انتشارات Taylor & Francis است. ژورنال بعدی نیز با عنوان Physical

جدول ۵. ۱۰ نشریه برتر با بیشترین تولید علمی در حوزه موردنظر

Sources	Articles
European Physical Education Review	۵۰
Sport, Education and Society	۴۶
Physical Education and Sport Pedagogy	۴۰
Journal of Teaching in Physical Education	۲۵
Sustainability (Switzerland)	۱۱
European journal of Contemporary Education	۸
International Journal of the History of Sport	۸
Asia-Pacific Journal of Health, Sport And Physical Edu	۶
Journal of School Health	۶
Annals of Applied Sport Science	۵

به شمار می‌رود. اگرچه مطابق با اطلاعات این وبسایت رتبه‌بندی هر دو دانشگاه از نظر رتبه‌بندی پژوهشی در دنیا در ۱۰ سال اخیر رتبه‌ای تقریباً در یک سطح را داشته‌اند، اما در حوزه مربوطه این دو دانشگاه در رتبه‌های اول و دوم سازمان‌های علمی پیرامون حوزه موردنظر در ۱۰ مؤسسه برتر قرار دارند.

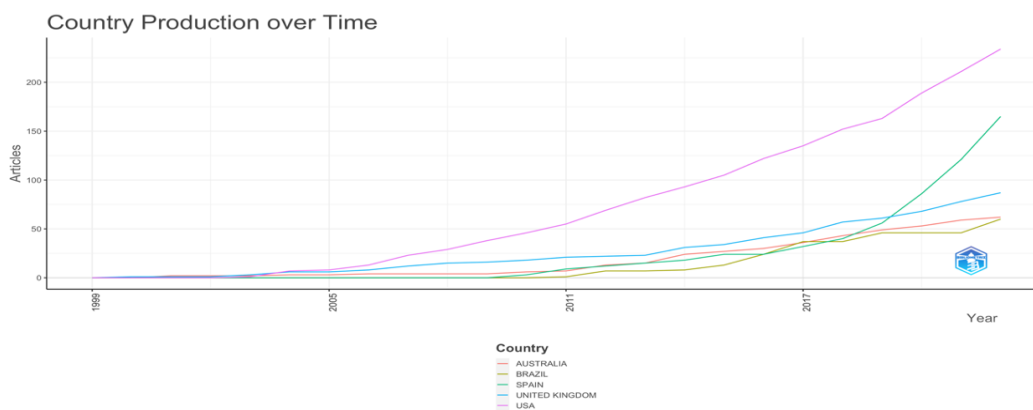
همچنین مطابق با جدول ۶ دانشگاه اوبرون با ۴۳ مقاله که بیشترین تولید علمی را در زمینه تحقیقی موردنظر به خود اختصاص داده است در کشور آمریکا قرار دارد مطابق با اطلاعات وبسایت <https://www.scimagoir.com> به‌عنوان دانشگاه q1 ثبت شده است. دانشگاه لیمریک نیز با ۲۹ مقاله در رتبه دوم از نظر تولید علمی در حوزه مدنظر ما قرار دارد که جز دانشگاه‌های q1 کشور ایرلند

جدول ۶. ۱۰ سازمان برتر با بیشترین تولید علمی در حوزه موردنظر

Affiliation	Articles
Auburn University	۴۳
University of Limerick	۲۹
University of Porto	۲۴
University of Oviedo	۲۰
The university of Alabama	۱۹
University of Castilla-La Mancha	۱۸
Loughborough University	۱۵
University of Alabama	۱۵
Matej bel University	۱۲
University of Wyoming	۱۲

۳۸۷ مطالعه است اما این شمارش براساس تعداد نویسندگانی است که این اسناد را تولید کرده‌اند و با توجه به اینکه مطالعاتی در قالب همکاری‌های داخلی و بین‌المللی بین نویسندگان انجام شده است بنابراین با در نظرگیری تکرار و فراوانی‌ها تولیدات علمی کشور آمریکا در حوزه مورد مطالعه با اختلاف از ۴ کشور برتر دیگر قرار دارد.

تحلیل عملکردی کشورها: با توجه به اطلاعات نمودار ۳ مشاهده می‌شود که ۵ کشور آمریکا، بریتانیا، استرالیا، برزیل و اسپانیا بیشترین تولیدات علمی را داشته‌اند اما این تعداد اسناد تولید شده در کشور آمریکا است که با فاصله بسیار زیاد از کشورهای برتر دیگر در رتبه نخست قرار دارد. به عبارتی نمودار نشان می‌دهد که ۲۳۴ سند تولیدی از کشور آمریکا می‌باشد و علی‌رغم اینکه تعداد کل اسناد

نمودار ۳. روند خطی رشد تولید علمی حوزه ورزش آموزشی در مدارس در کشورها

موضوع حاکی از آن است که کشورهای پیشرفته و توسعه‌یافته چه در زمینه تولید و چه در زمینه تعداد استنادات دریافتی در صدر کشورهای جهان قرار دارند و از کشورهای در حال توسعه فقط برزیل در رتبه پنجم برترین تولیدکننده‌های علمی قرار دارد.

از طرفی برای رسیدن به برترین و مؤثرترین کشورها در حوزه موردنظر از نظر کیفیت تولیدات علمی براساس تعداد استنادات دریافتی، مطابق با جدول زیر ۱۸۵۳ استناد را مقالات کشور آمریکا دریافت کرده است و بعد از آن کشورهای مشترک‌المنافع بریتانیا و استرالیا به تعداد استنادات کل ۱۰۴۶ و ۴۲۸ استناد قرار گرفته‌اند. این

جدول ۷. ۱۰ کشور برتر با بیشترین دریافت استناد تولیدات علمی در حوزه موردنظر

Country	TC	Average Article Citations
USA	۱۸۵۳	۳۰/۳۸
United Kingdom	۱۰۴۶	۳۰/۷۶
Australia	۴۲۸	۱۹/۴۵
Portugal	۲۴۷	۲۷/۴۴
Spain	۲۰۲	۶/۳۱
Sweden	۱۹۵	۱۶/۲۵
China	۱۷۲	۱۰/۱۲
Ireland	۱۲۰	۱۵/۰۰
Norway	۱۲۰	۱۰/۹۱
New Zealand	۴۹	۹/۸۰

۳۵ کلمه برتر از نظر فراوانی می‌باشند که اندازه هر گره وزن آن را از نظر تعداد تکرار نشان می‌دهد در خوشه بنفش رنگ که تربیت‌بدنی به‌عنوان مرکزیت خوشه است و با کلمات کلیدی دیگر که تعداد آن‌ها به صورت کلی ۳۱ لینک می‌باشد همپوشانی و هم‌زمانی دارد. همچنین در این خوشه از لینک‌های مرتبط می‌توان به تمرین مبتنی بر مدل ۱۳ لینک، مدل آموزشی ۵ لینک، یادگیری موقعیتی ۳ لینک اشاره کرد.

در خوشه آبی پررنگ که آموزش ورزشی با ۲۲ لینک در مرکز آن قرار دارد و در کنار آن کلیدواژه‌های معلم تربیت‌بدنی با ۶ لینک، آموزش و پرورش با ۹ لینک، توسعه حرفه‌ای با ۵ لینک، اجتماعی‌سازی شغلی ۴ لینک و معلمان ضمن خدمت با ۲ لینک قرار دارند. در خوشه سبزرنگ نیز فعالیت بدنی با ۱۵ لینک قرار داشته و کلیدواژه‌های نوجوان با ۱۰ لینک، کودکان ۹ لینک، مدرسه ۹ لینک، سلامتی ۸ لینک و مدرسه‌ها با ۴ لینک در کنار آن قرار دارند. همچنین آموزش با ۱۱ لینک به همراه کلمات کلیدی ورزش ۱۴ لینک، دانش‌آموزان ۸ لینک، آموزش ورزشی ۷ لینک، ورزش‌ها ۶ لینک، آموزش عالی

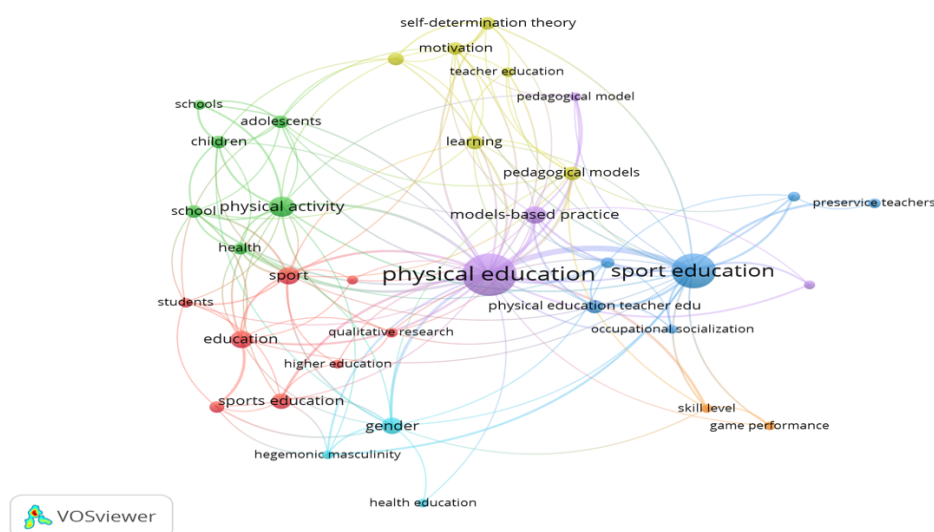
تحلیل شبکه و نقشه‌برداری علمی: نقشه‌برداری علمی یک زمینه میان‌رشته‌ای است که از علم اطلاعات کتابخانه‌ای سنتی در زمینه‌های علم‌سنجی، تحلیل استنادی و علوم کامپیوتر به‌منظور تجسم اطلاعات، تجزیه و تحلیل بصری، داده‌کاوی و کشف دانش پدید آمده است. طیف گسترده‌ای از نتایج و ابزارهای نقشه‌برداری به‌طور فزاینده‌ای برای محققان نه‌تنها در این زمینه، بلکه برای تحلیل‌گران و محققان در طیف گسترده‌ای از حوزه‌ها قابل‌دسترسی است (چن، ۲۰۱۷). در پژوهش حاضر نیز از تحلیل شبکه و نقشه‌برداری علمی در جهت شناخت واژگان کلیدی پرکاربرد و هم‌زمانی آن‌ها و همچنین همکاری نویسندگان کشورهای فعال در این حوزه علمی استفاده شده است.

شبکه هم‌زمانی کلمات کلیدی مطرح در پژوهش حاضر در ۳۸۷ سند قابل مشاهده می‌باشد که محقق اسنادی را برگزیده است که حداقل دارای ۵ کلیدواژه هم‌زمان و همپوشان می‌باشند. این کلمات کلیدی همان‌طوری که در شکل ۲ نمایش داده شده است شامل

در دو خوشه باقی‌مانده جنسیت با ۱۳ لینک در مرکزیت خوشه آبی کم‌رنگ قرار داشته و واژگان مردانگی هژمونیک با ۶ لینک و آموزش سلامتی با ۲ لینک در کنار آن قرار دارند. در خوشه آخر که به رنگ نارنجی می‌باشد سطح مهارت با ۵ لینک و عملکرد بازی با ۳ لینک در کنار یکدیگر قرار دارند.

۴ لینک، شمول ۴ لینک و تحقیق کیفی ۶ لینک در خوشه قرمز رنگ قرار دارند.

در خوشه زردرنگ یادگیری با ۱۱ لینک در مرکز خوشه قرار گرفته و واژگان کلیدی مدل‌های آموزشی ۱۱ لینک، انگیزه ۹ لینک، نظریه خودتعیینی ۷ لینک و آموزش معلم با ۶ لینک سایر کلیدواژه‌های خوشه زرد را تشکیل می‌دهند.

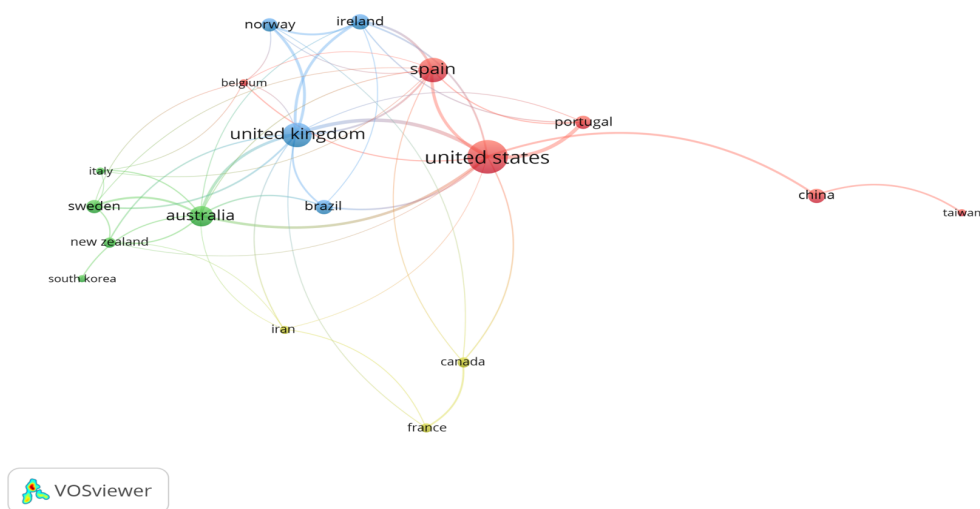
شکل ۲. هم‌زمانی واژگان کلیدی با بیشترین فراوانی

همکاری بین‌المللی با ۹ همکاری بین‌المللی در رتبه دوم قرار دارد.

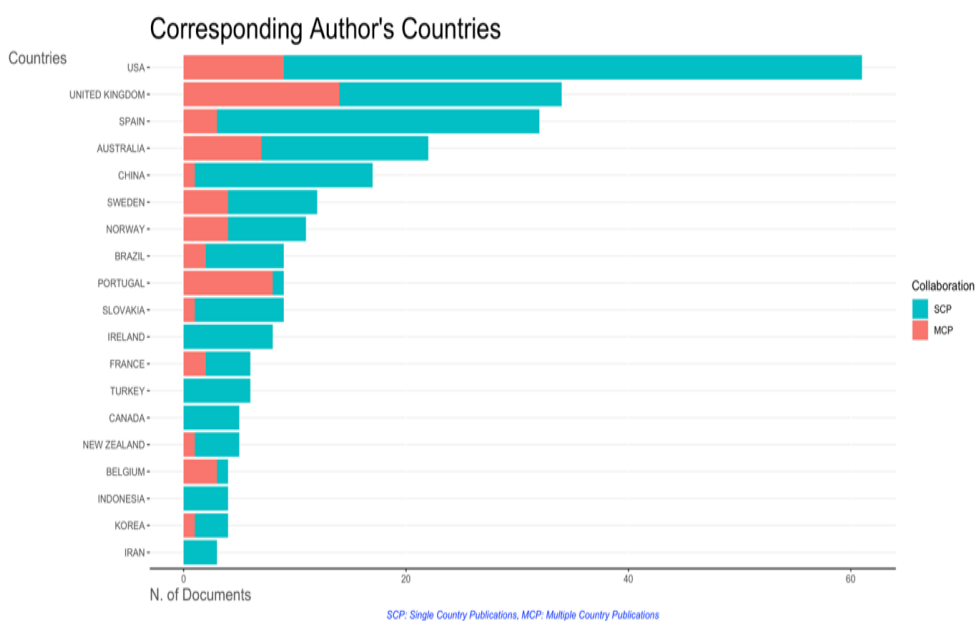
با توجه به نمودار ۷ مشاهده می‌شود که اکثراً کشورهای توسعه‌یافته در سطح بین‌المللی با یکدیگر همکاری داشته‌اند و از کشورهای در حال توسعه‌ی کشورهایمانند برزیل، آفریقای جنوبی و اسلواکی در تولیدات علمی خود همکاری بین‌المللی داشته‌اند. به نظر می‌رسد کشورهای در حال توسعه این‌چنینی علی‌رغم تعداد تولیدات اندک برای اطمینان از انتشار این مقالات در ژورنال‌های معتبر و مورد استناد قرار گرفتن مطالعات‌شان، آن‌ها را در قالب مطالعات با همکاری بین‌المللی به چاپ می‌رسانند. از طرفی دلیل دیگر این همکاری‌ها با کشورهای دیگر دارا بودن همکاران با زبان انگلیسی و نیز دریافت فرصت‌های مطالعاتی برای آینده را می‌توان حدس زد.

همچنین شکل ۳ نقشه‌های همکاری کشورهای تولیدکننده پژوهش پیرامون حوزه مورد مطالعه را نشان داده است که فقط کشورهای دارای حداقل پنج سند روی نقشه نشان داده شده‌اند. براساس اسناد پژوهش حاضر طبق خط ضخیم اتصال دو کشور در شکل می‌توان مشاهده کرد که یک همکاری تثبیت شده بین ایالات متحده آمریکا با بریتانیا، اسپانیا، استرالیا و پرتغال وجود دارد. بریتانیا همچنین با ایرلند، استرالیا و نروژ همکاری خوبی دارد. همکاری بین ایرلند و نروژ نیز کاملاً گویا است، اگرچه همکاری‌های دیگری نیز هرچند کم‌رنگ‌تر بین کشورهای دیگر از جمله ایران باز کاملاً مشهود است.

مطابق با اطلاعات نمودار ۴ بریتانیا با ۱۴ همکاری بین‌المللی که با کشورهای دیگر در حوزه مورد مطالعه انجام شده است در صدر این لیست قرار دارد اما کشور آمریکا با اینکه از نظر تولید علمی در رتبه اول قرار دارد از نظر

شکل ۳. همکاری کشورهای تولیدکننده پژوهش در حوزه مورد مطالعه

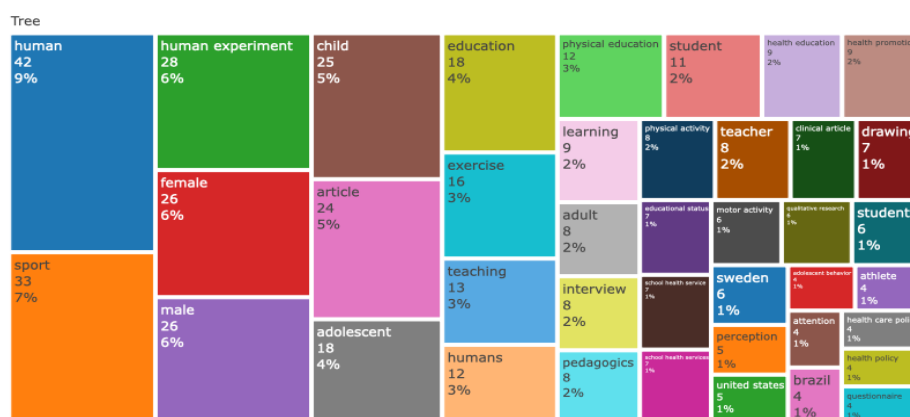
نمودار ۴. همکاری نویسندگان کشورهای مختلف

تحلیل واژگان

امروزه در علم‌سنجی از کلیدواژگان تولیدات علمی جهت ارزیابی برونادهای علمی استفاده می‌شود (خاصه و همکاران، ۱۳۹۹). کلمات کلیدی یک مقاله متمایز هستند، زیرا آن‌ها براساس نظر یک نویسنده نوشته می‌شوند و محقق احساس می‌کند آن‌ها مهم‌ترین کلمات در مقاله‌اش را نشان می‌دهد. اما در ترکیب و اشتراک‌گیری از آن‌ها حتی می‌تواند روشن کنند که کدام موضوعات تحقیقاتی

در یک زمینه محبوب و یا کمتر مورد توجه است (پستا^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). تجزیه و تحلیل آماری کلمات کلیدی علاوه‌بر اینکه در شناسایی حوزه‌ها و گرایش‌های جدید در علم استفاده می‌گردد و مسیر تازه‌ای را ریل‌گذاری می‌کند، نشان می‌دهد که این حوزه‌ها تا چه میزان در درک و پیشبرد مرزهای علم در آن حوزه مؤثر است (آشکون و سیزل، ۲۰۲۰).

مفاهیم را باید در نظر داشته باشند. در حالت کلی مطالعات بررسی شده در پژوهش حاضر بیشتر بر کلیدواژه‌های مربوط به رده‌های سنی دانش‌آموزان، بحث جنسیت در ورزش، آموزش ورزشی و مدل‌های مربوط به آن، موارد مربوط به سلامتی دانش‌آموز و معلمان و والدین دانش‌آموزان را شامل می‌شود.

نمودار ۵. نمودار درختی واژگان کلیدی محققان (۴۰ واژه کلیدی با بیشترین فراوانی)

می‌شود مربوط به محتوای آموزشی می‌باشد که به‌عنوان مثال به واژگانی مانند واحدهای درسی ویژه، تنوع در واحدهای آموزشی، انواع مدل‌های آموزشی، یادگیری تیمی و انفرادی، وظایف دانش‌آموزان و ارزشیابی دانش‌آموزان می‌توان اشاره کرد. همچنین واژگانی مانند تغییر، توسعه، برنامه‌ریزی، حمایت، قوانین ناحیه‌ای و ارزیابی برنامه‌ها نیز می‌توانند بیانگر توجه محققان به سیاست‌ها و خط‌مشی‌های تدوین شده و ارزیابی آن‌ها باشد. واژگانی مانند تجربیات معلمان، دیدگاه سنتی معلمان، معلمان حرفه‌ای نیز توسط محققان مقالات برتر به فراوانی مورد استفاده گردیده‌اند که نشان از توجه ویژه به منابع انسانی در جوامع توسعه‌یافته دارد. همچنین از واژگان دیگری که در مطالعات برتر بیشتر مورد تأکید قرار گرفته‌اند می‌توان به واژه‌های سلامتی، کسب انواع مهارت‌ها، تناسب‌اندام، فعال بودن، آگاهی دانش‌آموزان، انگیزش، اجتماع‌پذیری و مشارکت ورزشی اشاره کرد که به نظر می‌رسد؛ محققان با استفاده از این واژگان به پیامدهای ورزش و فعالیت بدنی در مدارس تأکید داشته‌اند.

مطابق با نمودار ۵ هر خانه یک کلمه کلیدی منحصربه‌فرد را نشان می‌دهد و اندازه آن اهمیت و وزن را در ۳۸۷ پژوهش نشان می‌دهد. واژه انسان بیشترین سهم را با ۹ درصد دارا است اما نمودار نشان می‌دهد که واژگانی چون ورزش، زن، مرد، تجارب انسانی، کودک، آموزش و غیره ارتباطی مستقیم را مابین کلمات کلیدی در حوزه موردنظر معین می‌کند و طبیعتاً به محققان مشخص می‌کند که این

تحلیل کلیدواژگان ۲۰ مقاله برتر: با توجه به اینکه تحلیل کلیدواژگان مقالات در حوزه علم‌سنجی برای شناسایی واژه‌های پرکاربرد در حوزه تحقیقی به کار می‌رود؛ شناسایی کلیدواژگان به کار رفته در تحقیقات برتر می‌تواند شناخت نسبی را از تحقیقات گذشته ارائه دهد. بنابراین مطابق با شکل ۴، جهت شناسایی واژگان پرکاربرد در حوزه تحقیق، ما در اینجا ۲۰ مقاله برتر از نظر تعداد استناد را با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا مورد تجزیه و تحلیل قرار دادیم چرا که نتایج و دستاوردهای این مطالعات در بسیاری از مطالعات دیگر بحث گردیده و به‌عنوان مرجع مورد استفاده قرار گرفته است. لذا با شناسایی واژگان پرکاربرد در این مقالات می‌توانیم شناخت نسبی از زمینه‌های تحقیقی، پژوهش‌های گذشته داشته باشیم.

بنابراین شکل ۴، که نمایشگر ۱۰۰ واژه پرکاربرد می‌باشد؛ می‌تواند یک شناخت کلی از زمینه‌های تحقیقی انجام شده در ورزش مدارس را برای محققان آینده ارائه دهد و در جهت شناخت مرز علم در این زمینه پژوهشی نقش راهنما را داشته باشد. طبق نتایج به دست آمده یکی از حوزه‌های ورزش مدارس که بیشترین واژگان را شامل

بحث و نتیجه گیری

چنانچه تامپسون^۱ و همکاران (۲۰۲۲)، نیز بیان می‌کنند که کشورهای توسعه‌یافته با تمرکز بر اهداف کلان، رویکردی جامع و چندجانبه به ورزش تربیتی دارند که نه تنها سلامت جسمانی و روانی دانش‌آموزان را ارتقا می‌دهد، بلکه بر توسعه اجتماعی، فرهنگی و تربیتی آنان نیز تأثیر می‌گذارد. بنابراین برای دستیابی به این مزایا توجه به عدالت اجتماعی، تربیت معلمان و مربیان متخصص و سرمایه‌گذاری پایدار از جمله ویژگی‌های کلیدی این سیاست‌ها به شمار می‌آید (بیشاپ و کامیره^۲، ۲۰۲۴).

ورزش تربیتی در مدارس نقش کلیدی را در رشد و شکوفایی دانش‌آموزان دارد (لونسدیل، ۲۰۱۳). در دو دهه اخیر با توجه به اهمیت ورزش تربیتی و توجه بیش از پیش محققان به این حوزه شاهد انباشت اطلاعات و چارچوب‌های نظری در این حوزه هستیم. طبق شواهد موجود با وجود این یک مرور علم‌سنجی که اطلاعات جامع در ارتباط با تحقیقات گذشته این حوزه را ارائه دهد صورت نگرفته است. بر همین اساس در این پژوهش درصدد آن شدیم تا به بررسی علم‌سنجی پژوهش‌های انجام گرفته در حوزه ورزش تربیتی جهت شناسایی و استفاده از نتایج این تحقیقات بپردازیم.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که برترین مقالات در حوزه تحقیق بیشتر بر روی ارزیابی سیاست‌ها و برنامه‌های تربیت‌بدنی، ارزیابی مدل‌های آموزشی و محتوای تدریسی تربیت‌بدنی و همچنین توسعه شغلی معلمان انجام گرفته‌اند که می‌توان اذعان داشت که این زمینه‌های تحقیقی بیشتر مورد توجه محققان بوده‌اند که این مقالات استنادات بیشتری را نسبت به پژوهش‌های دیگر داشته‌اند و این در حالی است که با توجه به اینکه در کشورمان شاهد کم‌توجهی مسئولان به ورزش مدارس نسبت به سایر حوزه‌های ورزشی هستیم در راستای آن نیز شاهد کم‌توجهی محققان هم به این حوزه تحقیقی نیز در مقایسه با حوزه‌های دیگر هستیم.

1. Thompson
2. Bishop & Camiré

پرداخته‌اند. به‌عنوان مثال کیرک (۲۰۱۳) بیان می‌کند که رویکردهای مبتنی بر مدل به‌عنوان ابزاری در جهت غلبه بر محدودیت‌های رویکرد سنتی در تربیت‌بدنی مورد حمایت قرار گرفته‌اند. بنابراین می‌توانیم نتیجه بگیریم که محققان در چندین مطالعه برتر دیگر به دنبال ارزیابی رویکردها و برنامه‌های عملیاتی طراحی شده برای ورزش مدارس در کشورهای مختلف بوده‌اند.

یکی از چالش‌های اساسی در این زمینه، غلبه بر رویکردهای سنتی معلمان تربیت‌بدنی است که عمدتاً بر اجرای فعالیت‌های یکسان و تمرکز بر نتایج رقابتی تأکید دارند (آزبورن^۴ و همکاران، ۲۰۱۶).

مدل‌های آموزشی نوین، با ارائه رویکردهای جامع، دانش‌آموزمحور و مبتنی بر یادگیری به‌عنوان شیوه‌های جایگزین برای روش‌های سنتی عمل می‌کنند (وانگ، ۲۰۲۳). همچنین به غیر از یکی از مقالات برتر که به شکل مروری انجام گرفته و تحقیقات قبلی را مورد بررسی قرار داده مقالات برتر دیگر نیز به توسعه معلمان، استفاده آن‌ها از مدل‌های آموزشی به‌روز، دوری از دیدگاه سنتی و پیادهای انواع مدل‌های آموزشی برای دانش‌آموزان اشاره داشته‌اند.

مدل‌های آموزشی نوین در تربیت‌بدنی و ورزش مدارس با تمرکز بر یادگیری جامع، همکاری، تنوع و پاسخگویی به نیازهای فردی می‌توانند به‌طور مؤثری بر رویکردهای سنتی غلبه کنند. این مدل‌ها نه تنها به بهبود سلامت جسمانی دانش‌آموزان کمک می‌کنند بلکه مهارت‌های اجتماعی، شناختی و اخلاقی آن‌ها را نیز توسعه می‌دهند و با آموزش معلمان، تأمین منابع موردنیاز و تغییر نگرش افراد سازمان و جامعه به تربیت‌بدنی می‌توان این مدل‌ها را به‌طور گسترده‌تر در مدارس اجرا کرد و از مزایای آن بهره‌مند شد (سیاوکانی^۵ و همکاران، ۲۰۲۳).

گونسالوز و همکاران (۲۰۲۲)، نیز توانمندسازی معلمان تربیت‌بدنی را یکی از ضرورت‌های اساسی برای ارتقای کیفیت ورزش تربیتی در مدارس بیان می‌کنند. چرا که

که انعطاف‌پذیری یکی از اصول اساسی در تدوین و اجرای سیاست‌های ورزش تربیتی در مدارس می‌باشد. سیاست‌گذاران آموزشی کشورهای توسعه‌یافته به این نتیجه رسیده‌اند که برای اثرگذاری بیشتر، این سیاست‌ها باید انعطاف‌پذیر بوده و بتوانند با تغییرات اجتماعی، فرهنگی، فناوری و نیازهای دانش‌آموزان سازگار شوند (دالبوداک و یاسار^۱، ۲۰۲۱).

ارزیابی مستمر و به‌روزرسانی سیاست‌ها تضمین می‌کند که این سیاست‌ها همواره مطابق با بهترین شواهد علمی، فناوری‌های روز و نیازهای جامعه باشند؛ چرا که با این رویکرد، می‌توان به اهداف بلندمدت سلامت، تربیت و توسعه اجتماعی دست یافت (رمضان^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). از طرفی مطابق با نتایج تحقیق لی و همکاران (۲۰۰۷)، تغییر در برنامه‌های ملی و تدوین برنامه‌های ویژه براساس ویژگی‌های جغرافیایی، قومیتی و فرهنگی هر منطقه یا ایالت، یکی از راهکارهای کلیدی در جهت انعطاف‌پذیری سیاست‌ها و برنامه‌های تربیت‌بدنی است. این رویکرد، به‌جای استفاده از یک برنامه یکسان و فراگیر برای همه مناطق بر نیازها، فرصت‌ها و محدودیت‌های محلی تمرکز دارد.

تدوین برنامه‌های تربیت‌بدنی و ورزش مدارس براساس ویژگی‌های جغرافیایی، قومیتی و فرهنگی، یک راهکار مؤثر برای افزایش مشارکت، تقویت هویت فرهنگی و ارتقای سلامت دانش‌آموزان است. این رویکرد می‌تواند بر موانع برنامه‌های یکسان و سنتی غلبه کرده و عدالت اجتماعی را در دسترسی به امکانات ورزشی بهبود بخشد. با این حال، اجرای موفق این برنامه‌ها نیازمند مشارکت جامعه محلی، تأمین منابع کافی، آموزش معلمان و ارزیابی مستمر است (رابینسون^۳ و همکاران، ۲۰۱۶). بنابراین به نظر می‌رسد با توجه به تنوع فرهنگی و اقلیمی ایران، اجرای این رویکرد می‌تواند به توسعه پایدار ورزش تربیتی در مدارس کشور کمک کند.

چندین مطالعه دیگر که طبق یافته‌های پژوهش حاضر نیز در فهرست ۱۰ مقاله برتر بودند به بررسی و ارزیابی مدل‌های آموزشی طراحی شده برای تربیت‌بدنی مدارس

معلمان توانمند می‌توانند با طراحی و اجرای برنامه‌های متنوع، جذاب و متناسب، مشارکت دانش‌آموزان را افزایش داده و به بهبود سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی آن‌ها کمک کنند (کروم‌تاما و سوپاکیکو^۱، ۲۰۲۳). توانمندسازی معلمان نه تنها به دانش‌آموزان سود می‌رساند، بلکه به توسعه پایدار نظام آموزشی و تربیت نسل‌های سالم و توانمند نیز کمک می‌کند (ون ویفیککن^۲، ۲۰۲۴).

همچنین طبق نتایج استنادی به دست آمده از تحلیل واژگان موضوعات مربوط به «مدل‌های آموزشی طراحی شده برای تربیت‌بدنی»، «توسعه حرفه‌ای و اجتماعی‌سازی شغلی معلمان»، «پیامدهای تربیت‌بدنی برای دانش‌آموزان» و «محتوای آموزشی» بیشتر در بین نویسندگان برتر در این حوزه همپوشانی داشته‌اند؛ به‌نوعی می‌توان ادعا کرد که در کشورهای توسعه‌یافته که غالب مقالات برتر حوزه پژوهشی از این کشورها بوده‌اند بیشتر توجه خود را معطوف به ارزیابی و به‌روزرسانی سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها، ارزیابی و تدوین مدل‌های آموزشی، چگونگی توسعه معلمان و مربیان و غلبه بر دیدگاه‌های سنتی، ارزشیابی محتوای آموزشی و طراحی برنامه‌های آموزشی مختص هر گروه و همچنین بررسی پیامدهای تربیت‌بدنی مدارس کرده‌اند و این در حالی است که احتمالاً تربیت‌بدنی مدارس در کشورهایی با توسعه‌یافتگی پایین در مواردی مانند زیرساخت‌های مناسب، تعداد معلمان لازم، میزان فعالیت بدنی لازم دچار چالش باشند.

در همین راستا قنبری و همکاران (۱۳۹۸)، بیان می‌کنند که در ایران با وجود معاونت تربیت‌بدنی در وزارت آموزش و پرورش متأسفانه مشهود است که وضعیت ورزش آموزشی کشور در مقایسه با کشورهای پیشرفته جهان چندان مطلوب نیست.

ورهرام و همکاران (۱۴۰۳)، نیز ضعف محتوای آموزشی و کتب راهنما، کمبود امکانات استاندارد، کیفیت پایین تجهیزات، عدم نگرش مناسب به درس تربیت‌بدنی، کمیت پایین زمان آموزشی، مشکلات ناشی از مسائل اقتصادی، نبود قوانین کافی و کارآمد و کمبود نیروی متخصص را از جمله موانع و مشکلات اساسی ورزش

تربیتی در مدارس کشور می‌دانند.

در نهایت مطابق با توجه به زمینه‌های موضوعی مقالات برتر و تحلیل کلیدواژگان این مطالعات می‌توان نتیجه گرفت که ورزش تربیتی و آموزش تربیت‌بدنی در مدارس در ابتدا نیازمند تدوین و طراحی سیاست‌ها و برنامه‌های جامع می‌باشد و تدوین این سیاست‌ها مستلزم شناخت اهداف و رسالت سازمان و همچنین شناخت نیازهای دانش‌آموزان و جامعه هست. سیاست‌ها و برنامه‌های طرح گردیده نیز باید به صورت مستمر مورد ارزیابی قرار گیرند تا در صورت نیاز برنامه‌ها اصلاح یا تغییر پیدا کنند. همان‌طوری که لی و همکاران (۲۰۰۷)، بیان کرده‌اند در جهت بهبود تربیت‌بدنی مدارس، نظارت بر سیاست‌ها، برنامه‌ها و شیوه‌های تربیت‌بدنی در ایالت‌ها، نواحی و مدارس ضروری می‌باشد.

طبق یافته‌های لی و همکاران (۲۰۰۷)، این سیاست‌ها و برنامه‌های جامع باید شامل استانداردها و دستورالعمل‌ها در رابطه با محتوای آموزشی برای هر مقطع و دوره، توسعه و توانمندسازی منابع انسانی، تربیت‌بدنی دانش‌آموزان دارای معلولیت، آمادگی حرفه‌ای معلمان، ایمنی و امنیت دانش‌آموزان، شیوه‌های ارزشیابی، امکانات لازم و ارزیابی پیامدها باشند. تمامی این مؤلفه‌ها در مقالات برتر دیگر به‌عنوان زمینه پژوهشی انتخاب شده و بر روی آن‌ها بحث صورت گرفته است و این می‌تواند ادله کافی در تأیید چرایی استناد بالای پژوهش لی و همکاران (۲۰۰۷)، در مقایسه با پژوهش‌های دیگر باشد.

حال با شناخت زمینه‌های مطالعاتی برتر در زمینه تربیت‌بدنی مدارس که غالباً در کشورهای توسعه‌یافته صورت گرفته‌اند؛ می‌توان این سؤالات را مطرح کرد که سیاست‌ها و برنامه‌های ورزشی مدارس در کشور ما کدامند؟ ارزیابی این سیاست‌ها و برنامه‌ها به چه شکلی صورت می‌گیرد؟ در شرایط کنونی محتوای تربیت‌بدنی در مدارس شامل چه مواردی می‌شود؟ چه اقداماتی در جهت ارتقای برنامه‌های آموزشی صورت می‌گیرد؟ توسعه، توانمندی و ارزیابی معلمان و کارکنان تربیت‌بدنی به چه صورتی انجام می‌گیرد؟ در ادامه می‌توان اذعان داشت که سؤالات مستخرج از نتایج پژوهش حاضر به‌نوعی نیازهای پژوهشی ورزش مدارس در کشور ما محسوب می‌شوند و

1. Kromthamma & Supakicco

2. Van Vijfeijken

توجه به نیازها و ویژگی‌های هر کدام از بخش‌ها برنامه‌های راهبردی و عملیاتی تدوین گردد؛

– بازنگری و غنی‌سازی در محتواهای آموزشی واحدهای تربیت‌بدنی با استفاده از تجربیات کشورهای پیشرو در این زمینه؛

– شناخت مدل‌های آموزشی مورد استفاده در کشورهای توسعه‌یافته در این زمینه و طراحی مدل‌های آموزشی به‌روز و مطابق با ساختار اجتماعی-فرهنگی کشور؛

– طراحی و اجرای سیستم‌های ارزشیابی استاندارد، انگیزشی و عدالت‌محور برای سنجش عملکرد دانش‌آموزان در این زمینه؛

– جذب و نگهداری منابع انسانی توانمند و همچنین اتخاذ سیستم‌های توانمندسازی کارآمد برای منابع انسانی موجود.

سپاسگزاری

نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند از کلیه افرادی که در انجام تحقیق، محققان را همراهی کرده‌اند، تشکر و قدردانی نمایند. همچنین از داوران محترم به خاطر ارائه نظرات و پیشنهادها راهگشا صمیمانه سپاسگزاریم.

References

- Anderson, T. W. (1934). The attitudes of high school girls toward physical activities. *Research Quarterly. American Physical Education Association*, 5(4), 49-61. [Doi.org/10.1080/23267402.1934.10761637](https://doi.org/10.1080/23267402.1934.10761637)
- Askun, V., & Cizel, R. (2020). Twenty years of research on mixed methods. *Journal of Mixed Methods Studies*, 1(1), 1-16. DOI: <https://doi.org/10.14689/jomes.2020.1.2>
- Barangi, H., & Khasseh, A. A. (2017). An Investigation of Iran's Global situation in Computer Science Using Scientometric Techniques. *Digital and Smart Libraries Researches*, 4(1), 59-74. (In Persian)
- Bishop, E., & Camiré, M. (2024). A qualitative exploration of coaches' perceived challenges and recommendations relating to social justice in Canadian high school sport. *International Sport Coaching Journal*, 1(aop), 1-10. [Doi.org/10.1123/iscj.2023-](https://doi.org/10.1123/iscj.2023-)

- می‌توانند زمینه‌های تحقیقی بسیار مفیدی در جهت توسعه تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس کشور باشند. همچنین به نظر می‌رسد؛ انجام پژوهش‌هایی در زمینه تحلیل محتوای مقالات برتر در این حوزه علمی، مطالعه علم‌سنجی تحقیقات داخلی و بین‌المللی صورت گرفته در جامعه ایران و شناسایی زمینه‌های بررسی شده در این مطالعات می‌توانند، اطلاعات و نتایج مفیدی را در جهت توسعه ورزش تربیتی در مدارس کشور ارائه دهند.
- پژوهش حاضر گامی در جهت کشف الگوهای عینی و همچنین غیرقابل مشاهده مطالعات برتر بین‌المللی در زمینه علمی ورزش تربیتی در مدارس بوده است؛ بنابراین با توجه به این پژوهش و مجموع نتایج به دست آمده پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می‌گردد:
- تعریف واحدهای نظارتی و کنترلی کارآمد بر سیاست‌ها، برنامه‌های راهبردی و عملیاتی در این زمینه؛
- اتخاذ تدابیری در جهت شناخت جامع مشکلات و چالش‌های ورزش تربیتی در مدارس کشور و در امتداد آن تدوین، اولویت‌بندی و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای؛
- با توجه به تنوع جغرافیایی، قومیتی و فرهنگی در کشور ما پیشنهاد می‌شود مدارس کشور بخش‌بندی گردیده و با
- 0103
- Blair, S. N., & Morris, J. N. (2009). Healthy hearts and the universal benefits of being physically active: physical activity and health. *Annals of epidemiology*, 19(4), 253-256. DOI: [10.1016/j.annepidem.2009.01.019](https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2009.01.019)
- Cassidy, T., Potrac, P., & Rynne, S. (2023). *Understanding sports coaching: The pedagogical, social and cultural foundations of coaching practice*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003184348>
- Chen, C. (2017). Science mapping: a systematic review of the literature. *Journal of data and information science*, 2(2), 1-40. doi.org/10.1515/jdis-2017-0006
- Curtner-Smith, M. D., Hastie, P. A., & Kinchin, G. D. (2008). Influence of occupational socialization on beginning teachers' interpretation and delivery of sport education. *Sport, Education and*

- Society*, 13(1), 97-117.
doi.org/10.1080/13573320701780779
- Dalbudak, İ., & Yasar, Ö. (2021). Study of the Social Acceptance and Self-Esteem Levels of High School Students Who Do Sports towards Disabled Students. *Journal of Educational Psychology-Propositos y Representaciones*, 9.
doi.org/10.20511/pyr2021.v9nSPE2.1
- de Greeff, J. W., Hartman, E., Mullender-Wijnsma, M. J., Bosker, R. J., Doolaard, S., & Visscher, C. (2016). Effect of Physically Active Academic Lessons on Body Mass Index and Physical Fitness in Primary School Children. *Journal of School Health*, 86(5), 346-352. Portico.
https://doi.org/10.1111/josh.12384
- Donnelly, J. E., Hillman, C. H., Castelli, D., Etnier, J. L., Lee, S., Tomporowski, P., Lambourne, K., & Szabo-Reed, A. N. (2016). Physical Activity, Fitness, Cognitive Function, and Academic Achievement in Children. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 48(6), 1223-1224.
https://doi.org/10.1249/mss.0000000000000966
- Drewe, S. B. (2000). An examination of the relationship between coaching and teaching. *Quest*, 52(1), 79-88.
doi.org/10.1080/00336297.2000.10491702
- Elinder, L. S., Sundblom, E., & Rosendahl, K. I. (2011). Low physical activity is a predictor of thinness and low self-rated health: gender differences in a Swedish cohort. *Journal of adolescent health*, 48(5), 481-486.
https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2010.08.005
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of educational research*, 74(1), 59-109.
doi.org/10.3102/00346543074001
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School Engagement: Potential of the Concept, State of the Evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59-109.
https://doi.org/10.3102/00346543074001059
- Ghanbari, H., Shetabbushehri, N., Shafiniya, P., Mehralizadeh, Y. (2019 Spring & Summer). Designing a Model for Factors Affecting the Tendency of Elementary School Students to Sport. *A Mixed Method Studies in Learning & Instruction*, 11(1), 239-257. (In Persian) DOI: 10.22099/JSLI.2019.5350
- Groffik, D., Fromel, K., & Badura, P. (2020). Composition of weekly physical activity in adolescents by level of physical activity. *BMC Public Health*, 20, 1-9.
doi.org/10.1186/s12889-020-08711-8
- Gusenbauer, M., & Haddaway, N. R. (2020). Which academic search systems are suitable for systematic reviews or meta-analyses? Evaluating retrieval qualities of Google Scholar, PubMed, and 26 other resources. *Research synthesis methods*, 11(2), 181-217.
doi.org/10.1002/jrsm.1378
- Han, J., Kang, H.-J., Kim, M., & Kwon, G. H. (2020). Mapping the intellectual structure of research on surgery with mixed reality: Bibliometric network analysis (2000-2019). *Journal of Biomedical Informatics*, 109, 103516.
https://doi.org/10.1016/j.jbi.2020.103516
- Hao, A. W., Paul, J., Trott, S., Guo, C., & Wu, H.-H. (2019). Two decades of research on nation branding: a review and future research agenda. *International Marketing Review*, 38(1), 46-69.
https://doi.org/10.1108/imr-01-2019-0028
- Heemskerk, C., Strand, S., & Malmberg, L. E. (2023). Physical activity predicts task-related behaviour, affect and tiredness in the primary school classroom: A within-person experiment. *British journal of educational psychology*, 93, 130-151.
doi.org/10.1111/bjep.12523
- Imtiaz, A., ulHaq, Z., Afaq, S., Khan, M. N., & Gillani, B. (2020). Prevalence and patterns of physical activity among school aged adolescents in Pakistan: a systematic review and meta-analysis. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 1036-1057.
https://doi.org/10.1080/02673843.2020.1831559
- Janavi, E., & Abdi, S. (2021). Scientometric analysis of scientific outputs in the field of media and information literacy. *Caspian Journal of Scientometrics*, 8(1), 10-21. (In Persian) DOI:10.22088/cjs.8.1.10
- Jensen, Ø., Lindberg, F., & Østergaard, P.

- (2015). How can consumer research contribute to increased understanding of tourist experiences? A conceptual review. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 15(sup1), 9-27. doi.org/10.1080/15022250.2015.1065591
- Jonas, S. (2009). PhillipsEM. ACSM's Exercise is Medicine: A Clinician's Guide to Exercise Prescription.
- Khasseh, A. A., Soheili, F., Mehri, Z., Rostami, M., & Navarbazadeh, N. (2020). Analyzing Iranian Research on Air Pollution with Scientometric Approach. *Caspian Journal of Scientometrics*, 7(1), 29-41. (In Persian) [DOI:10.22088/cjs.7.1.29](https://doi.org/10.22088/cjs.7.1.29).
- Kirk, D. (2013). Educational Value and Models-Based Practice in Physical Education. *Educational Philosophy and Theory*, 45(9), 973-986. <https://doi.org/10.1080/00131857.2013.785352>
- Knuth, A. G., & Hallal, P. C. (2009). Temporal Trends in Physical Activity: A Systematic Review. *Journal of Physical Activity and Health*, 6(5), 548-559. <https://doi.org/10.1123/jpah.6.5.548>
- Kromthamma, M., & Supakicco, P. S. (2023). Empowering Teachers' Learning to Develop Students' Inspirational Skills. *World Journal of Education*, 13(2), 31. <https://doi.org/10.5430/wje.v13n2p31>
- Lando, J., Williams, S. M., Sturgis, S., & Williams, B. (2006). A logic model for the integration of mental health into chronic disease prevention and health promotion. *Preventing Chronic Disease*, 3(2), A61.
- Lee, S. M., Burgeson, C. R., Fulton, J. E., & Spain, C. G. (2007). Physical Education and Physical Activity: Results From the School Health Policies and Programs Study 2006. *Journal of School Health*, 77(8), 435-463. Portico. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2007.00229.x>
- Li, C., Wu, K., & Wu, J. (2017). A bibliometric analysis of research on haze during 2000-2016. *Environmental Science and Pollution Research*, 24(32), 24733-24742. <https://doi.org/10.1007/s11356-017-0440-1>
- Liu, Y., & Wang, X. (2018). Analysis of Spatial-temporal Distribution, Focus Trends and Evolution of Sports Culture Education Research in China. (2018). *Educational Sciences: Theory & Practice*. <https://doi.org/10.12738/estp.2018.5.119>
- Lonsdale, C., Rosenkranz, R. R., Peralta, L. R., Bennie, A., Fahey, P., & Lubans, D. R. (2013). A systematic review and meta-analysis of interventions designed to increase moderate-to-vigorous physical activity in school physical education lessons. *Preven*. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2012.12.004>
- Michael, S. L., Merlo, C. L., Basch, C. E., Wentzel, K. R., & Wechsler, H. (2015). Critical Connections: Health and Academics. *Journal of School Health*, 85(11), 740-758. Portico. <https://doi.org/10.1111/josh.12309>
- Moon, J. (2022). Connecting sport coaching, physical education, and motor learning to enhance pedagogical practices. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(1), 3-12. [DOI:10.7752/jpes.2022.01001](https://doi.org/10.7752/jpes.2022.01001)
- Moradi, M., & Miralmasi, A. (2020). *Pragmatic research method (F. Seydi, Ed.)*, Tehran: School of quantitative and qualitative research. (In Persian)
- Musavi chalak, A., alaei arani, M., salami, M., & Soheili, F. (2018). Meta-Analysis Approach to Study the Prevalence of Information Databases Use in Scientometric Researches. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 34(1), 89-112. (In Persian) [Doi:10.35050/JIPM010.2018.004](https://doi.org/10.35050/JIPM010.2018.004)
- Osborne, R., Belmont, R. S., Peixoto, R. P., Azevedo, I. O. S. D., & Carvalho Junior, A. F. P. D. (2016). Obstacles for physical education teachers in public schools: an unsustainable situation. *Motriz: Revista de Educação Física*, 22, 0310-0318. doi.org/10.1590/S1980-6574201600040015
- Owen, K. B., Parker, P. D., Astell-Burt, T., & Lonsdale, C. (2018). Regular Physical Activity and Educational Outcomes in Youth: A Longitudinal Study. *Journal of Adolescent Health*, 62(3), 334-340. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.09.014>
- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C.

- D., ... & Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *bmj*, 372.doi.org/10.1136/bmj.n71
- Pattnaik, D., Hassan, M. K., Kumar, S., & Paul, J. (2020). Trade credit research before and after the global financial crisis of 2008 – A bibliometric overview. *Research in International Business and Finance*, 54, 101287. doi.org/10.1016/j.ribaf.20
- Paul, J., & Benito, G. R. G. (2018). A review of research on outward foreign direct investment from emerging countries, including China: What do we know, how do we know and where should we be heading? *Asia Pacific Business Review*, 24(1), 90–115. doi.org/10.1080/13602381.2017.1357316
- Pesta, B., Fuerst, J., & Kirkegaard, E. (2018). Bibliometric Keyword Analysis across Seventeen Years (2000–2016) of Intelligence Articles. *Journal of Intelligence*, 6(4), 46. <https://doi.org/10.3390/jintelligence6040046>
- Phuseengoen, N., & Singhchainara, J. (2022). Effects of STEM-integrated movement activities on movement and analytical thinking skills of lower secondary students. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(2), 511–517. [DOI:10.7752/jpes.2022.02064](https://doi.org/10.7752/jpes.2022.02064)
- Physical Activity Facts | Healthy Schools | CDC. (2022, August 11). <https://www.cdc.gov/healthyschools/physicalactivity/facts.htm>
- Prescription.
- Rachele, J. N., Cuddihy, T. F., Washington, T. L., & McPhail, S. M. (2014). The Association Between Adolescent Self-Reported Physical Activity and Wellness: The Missing Piece for Youth Wellness Programs. *Journal of Adolescent Health*, 55(2), 281–286. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.01.021>
- Ramadhan, M. G., Ma'mun, A., Nuryadi, N., & Juliantine, T. (2023). Sports Policy on The Scope of Educational Sports Development Patterns: An Analysis Study. *JUARA : Jurnal Olahraga*, 8(1), 443–457. <https://doi.org/10.33222/juara.v8i1.2420>
- Robinson, D. B., Barrett, J., & Robinson, I. (2016). Culturally Relevant Physical Education: Educative Conversations with Mi'kmaw Elders and Community Leaders. *in education*, 22(1), 2–21.
- Roorda, D. L., Koomen, H. M. Y., Spilt, J. L., & Oort, F. J. (2011). The Influence of Affective Teacher–Student Relationships on Students' School Engagement and Achievement. *Review of Educational Research*, 81(4), 493–529. <https://doi.org/10.3102/0034654311421793>
- Siami, Z., Ebadullah Amuqin, J., & Mohammadi, M. (2022). Mapping Scientific Output in the Field of Marketing Application to Libraries and Information Sciences and Techniques of Information Management. *Sciences and Techniques of Information Management (STIM)*, 8(1), 339–358. (In Persian) [DOI:10.22091/STIM.2021.6629.1537](https://doi.org/10.22091/STIM.2021.6629.1537)
- Stein, C., Fisher, L., Berkey, C., & Colditz, G. (2007). Adolescent Physical Activity and Perceived Competence: Does Change in Activity Level Impact Self-Perception? *Journal of Adolescent Health*, 40(5), 462.e1–462.e8. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2006.11.147>
- Syaukani, A. A., Mohd Hashim, A. H., & Subekti, N. (2023). Conceptual Framework of Applied Holistic Education in Physical Education and Sports: A Systematic Review of Empirical Evidence. *Physical Education Theory and Methodology*, 23(5), 794–802. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2023.5.19>
- Thompson, F., Rongen, F., Cowburn, I., & Till, K. (2022). The Impacts of Sports Schools on Holistic Athlete Development: A Mixed Methods Systematic Review. *Sports Medicine*, 52(8), 1879–1917. <https://doi.org/10.1007/s40279-022-01664-5>
- Van Vijfeijken, M., van Schilt-Mol, T., van den Bergh, L., Scholte, R. H. J., & Denessen, E. (2024). An evaluation of a professional development program aimed at empowering teachers' agency for social justice. *Frontiers in Education*, 9. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1244113>
- Varahram, B., Amirnejad, S., & Mannani, M. S. (2024). An Investigation into obstacles

- and solutions for the development of physical education in schools in Iran's educational system (A qualitative study). *Research on Educational Sport*, 12(34), 151-172.. (In Persian)
doi.org/10.22089/res.2024.15178.2400
- Walsh, I., & Renaud, A. (2017). Reviewing the literature in the IS field: Two bibliometric techniques to guide readings and help the interpretation of the literature. *Systèmes d'information & management*, 22(3), 75-115.
<https://doi.org/10.3917/sim.173.0075>
- Wang, C., Lim, M. K., Zhao, L., Tseng, M.-L., Chien, C.-F., & Lev, B. (2020). The evolution of Omega-The International Journal of Management Science over the past 40 years: A bibliometric overview. *Omega*, 93, 102098.
<https://doi.org/10.1016/j.omega.2019.08.005>
- Wang, L. (2023). The Impact of Student-Centered Learning on Academic Motivation and Achievement: A Comparative Research between Traditional Instruction and Student-Centered Approach. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 22, 346-353.
<https://doi.org/10.54097/ehss.v22i.12463>
- Watson, A., Timperio, A., Brown, H., Best, K., & Hesketh, K. D. (2017). Effect of classroom-based physical activity interventions on academic and physical activity outcomes: a systematic review and meta-analysis. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 14(1).
<https://doi.org/10.1186/s12966-017-0569-9>
- World Health Organization. (2018). Physical activity factsheets for the 28 European Union member states of the WHO European Region. In *Physical activity factsheets for the 28 European Union Member States of the WHO European Region*.
- World Health Organization. (2020). *WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour: Web annex: evidence profiles*. World Health Organization .
- Xue, J., Reniers, G., Li, J., Yang, M., Wu, C., & van Gelder, P. H. A. J. M. (2021). A Bibliometric and Visualized Overview for the Evolution of Process Safety and Environmental Protection. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(11), 5985.
<https://doi.org/10.3390/ijerph18115985>
- Yang, X., Kukko, T., Lounassalo, I., Kulmala, J., Hakonen, H., Rovio, S. P., Pahkala, K., Hirvensalo, M., Palomäki, S. H., Hutri-Kähönen, N., Raitakari, O. T., Tammelin, T. H., & Salin, K. (2022). Organized Youth Sports Trajectories and Adult Health Outcomes: The Young Finns Study. *American Journal of Preventive Medicine*, 63(6), 962-970.
<https://doi.org/10.1016/j.amepre.2022.06.018>
- Zhang, Y., Chen, M., Liu, C., Zhang, Z., & Fu, X. (2022). A bibliometric analysis of COVID-19 and physical activity. *Medicine*, 101(39), e30779.
<https://doi.org/10.1097/md.00000000000030779>
- Zimmerman, H. M. (1954). Physical Activity Experience and Interests of College Women. *Research Quarterly. American Association for Health. Physical Education and Recreation*, 25(1), 109-118.
<https://doi.org/10.1080/10671188.1954.10624949>